Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2019-08-13

TRN 2019-0131

pts@pts.se
Post och Telestyrelsen
Dnr 19-7658

Svar på frågor avseende Post- och telestyrelsens (PTS) uppdrag att konkretisera en ny modell för bredbandsstöd

Region Stockholm tackar för möjligheten att yttra sig om utformningen av ett framtida bredbandsstöd. Region Stockholm har sedan årsskiftet det regionala utvecklingsansvaret i Stockholms län och därigenom uppdraget att tillsätta en funktion som regional bredbandskoordinator. Därutöver är Region Stockholm utpekat som regionplaneorgan i Stockholms län, enligt plan och bygglagen. Region Stockholm lämnar synpunkter utifrån de frågeställningar som Post och Telestyrelsen (nedan nämnt PTS) bifogat i remissens missiv.

Stockholms län har den högsta anslutningsgraden till snabbt bredband av alla 21 län i Sverige. Trots det finns fortfarande ett stort antal hushåll och företag kvar som saknar snabbt bredband motsvarande 100 Mbit/s. Enligt PTS bredbandskartläggning (PTS ER-2019:7) saknade 68 449 hushåll och 25 658 arbetsställen i länet tillgång till snabbt bredband i oktober 2018. Det motsvarar nästan 8 procent av det kvarvarande beståndet hushåll och över 9 procent av kvarvarande arbetsställen i hela Sverige. Av dessa fanns 14 094 hushåll och 6 282 arbetsställen på länets glesbygd.

Fråga 1: Hur stort anser ni att varje stödområde bör vara?

Oaktat slutlig budget så bör ett geografiskt stödområde för bredbandsutbyggnad hitta balans mellan den övergripande samhällsnyttan, lokala förutsättningar och marknadens förutsättningar att lämna anbud. Givet att den lokala bredbandsmarknaden består av konkurrerande aktörer bör ett stödområde avgränsas geografiskt så att både nationella och lokala

aktörer har möjlighet att konkurrera om utbyggnaden i det stödfinansierade området.

Det finns inte en perfekt indelning, eftersom de lokala bredbandsmarknaderna kan se olika ut. Indelningen av stödområden bör därför indelas i flera faser. Områden som identifieras på nationell nivå behöver justeras efter regionala och lokala prioriteringar. Därefter bör dessa områden justeras lokalt, efter samråd med marknaden.

På Stockholms läns landsbygd finns den största delen av den kvarstående utbyggnaden i områden som gränsar mellan flera kommuner, ibland även över länsgränserna. Merparten av tidigare bredbandsstöd i Landsbygdsprogrammet har gått till utbyggnad i skärgården. Även där finns det flera utpekade kärnöar som ännu saknar snabbt bredband. Inom kommunerna finns tätortsnära landsbygder inklämda mellan befintlig utbyggnad som är för små och glesa för att byggas ut på egen hand. Spridda stödområden kan därför behöva samordnas i gemensamma projekt.

Fråga 2: Givet att PTS har identifierat områden där det sannolikt inte kommer att utvecklas infrastruktur av NGA-kvalitet på kommersiella villkor i enlighet med krav i gällande regelverk, vilka kriterier anser ni bör styra fördelning av stödmedel från nationell nivå?

En nationell fördelning av stödmedel till regional och lokal nivå bör väga in hur väl den kvarstående utbyggnaden bidrar till att genomföra den nationella bredbandsstrategin, samt kostnadseffektiviteten per kvarstående anslutning i det området.

Ett stort antal kvarstående anslutningar innebär att utbyggnad i det länet bidrar till måluppfyllnad i den nationella bredbandsstrategin, vilket ökar stödbehovet. En hög kostnadseffektivitet bland de kvarstående anslutningarna ökar istället sannolikheten att utbyggnaden sker kommersiellt, vilket minskar stödbehovet.

För Stockholms län skulle en sådan indelning innebära att länet skulle viktas högt på måluppfyllnad av den nationella strategin, då antalet kvarstående anslutningar är högt i absoluta tal jämfört med andra län. Det skulle balanseras mot en relativt högre kostnadseffektivitet jämfört med andra län, då kvarstående utbyggnad till stor del finns i tätortsnära landsbygd.

Bedömningen av antalet kvarstående anslutningar kan samordnas nationellt genom PTS årliga kartläggning. Kostnadseffektiviteten varierar mellan olika län. En nationell analys av kostnadseffektiviteten behöver därför kompletteras av en fördjupad regional analys, för att bedöma den slutliga viktningen.

Analyserna bör utgå från modeller och nyckeltal som så nära som möjligt motsvarar marknadens egna bedömningar av den faktiska produktionskostnaden. En modell bör tas fram efter samråd med regionala bredbandskoordinatorer och olika konkurrerande marknadsaktörer. PTS tillämpar redan liknande modeller i arbetet med att bevaka och reglera telekommarknaderna.

Fråga 3a: Hur anser ni att ett offentligt samråd om planerad stödåtgärd kan genomföras effektivt i ett framtida bredbandsstödsprogram?

Ansvar för handläggningen av samrådet, liksom bedömningar av inkomna synpunkter bör fortsätta att administreras regionalt. Kommunikationen kring samrådet bör däremot ske genom ett centraliserat digitalt verktyg, utifrån gemensamma rutiner kring datainsamling, dokumentation och bedömning. Det säkerställer en tät, transparent och samordnad dialog kring enskilda projekt, så att både nationella och lokala behov vägs samman.

Samrådet med marknaden har i tidigare programperioder helt delegerats till regional myndighet. Länsstyrelserna ansvarade för att publicera information om planerade stödprojekt på sin hemsida och för att ta in synpunkter från marknadsaktörer. Då annonseringen gjordes via varje länsstyrelses hemsida, behövde marknadsaktörerna bevaka 21 olika myndigheters hemsidor för information om kommande projekt. Varje enskild länsstyrelse gjorde en egen bedömning av marknadens synpunkter. Vilka underlag som krävdes in kunde också variera mellan länsstyrelser. Nästan samtliga ledningsägare tillämpar idag tjänsten ”Ledningskollen” för att kommunicera med varandra om pågående och planerade projekt, och undvika att egna eller andras ledningar grävs av. Ledningskollen är väl etablerad, även hos myndigheter och kommuner.

Syftet med det offentliga samrådet kan förtydligas, då det varierar beroende på om ett kommande stödsystem bygger på inkomna projektansökningar som tidigare, eller bygger på konkurrensutsättning av anbud enligt PTS förslag från 2017. I ett projektbaserat stödsystem likt

landsbygdsprogrammet syftar samrådet främst till att identifiera om det redan finns planerad utbyggnad. I ett mer anbudsbaserat stödsystem, kan samrådet även ge indikation på om det finns intresse från en eller flera konkurrenter att bygga ut hela eller delar av ett område med stöd.

Samrådet behöver hantera risken att ingen vill lämna anbud på utpekade delområden. Exempelvis är det väl känt att kommunalt ägda stadsnät upplever utmaningar med att genomföra projekt som rör sig över kommungränsen. Det finns även aktörer som kan utföra delar av utbyggnaden mer kostnadseffektivt, men som har begränsad kapacitet att bygga ut större områden. Oavsett stödform så bör samrådet föregås av regional koordinering och dialog med marknaden.

Fråga 3b: För det fall att en aktör svarar att denna avser att bygga bredband i ett område på kommersiella villkor, hur anser ni att detta svar bör utvärderas? Har ni exempelvis förslag på hur en investeringsplan och andra underlag kan värderas?

I en framtida stödmodell behöver rutinerna för datainsamling och dokumentation i det offentliga samrådet samordnas ytterligare, för att skapa transparens i beslut. Under nuvarande programperiod av Landsbygdsprogrammet saknades inledningsvis rutiner för insamling av underlag i det offentliga samrådet. Länsstyrelserna gavs stora befogenheter att själva begära in underlag som de bedömde styrkte marknadsaktörernas planer. Det fanns också oklarheter kring hur detaljerade uppgifter som behövdes.

Datainsamling kan med fördel bygga vidare på redan pågående nationella kartläggningar från PTS. Marknadsaktörerna bör kunna redovisa sin planerade utbyggnad till unika byggnader (Lantmäteriet, uuid) i enlighet med hur de svarat i PTS bredbandskartläggning. Pågående planer ska kunna intygas genom att aktören redovisar vilka byggnader som de planerar att ansluta direkt utan stöd (”house connected” enligt fackterminologi) och vilka byggnader de kommer att möjliggöra för framtida anslutning (”house passed” enligt fackterminologi). Redovisning av redan tecknade kundavtal ska kunna prioriteras i de fall dessa finns. Redovisningen ska intygas genom underskrift av firmatecknare.

Marknadsaktören bör samtidigt kunna kommunicera sitt intresse att lämna anbud på hela eller delar av stödområdet, utöver den redan planerade utbyggnaden. Informationen blir underlag för eventuell justering av

stödområdet, givet att områdets utbyggnad konkurrensutsätts, så som PTS föreslagit i rapporten 2017.

Gustav Hemming (C)
Ordförande
Tillväxt- och Regionplanenämnden